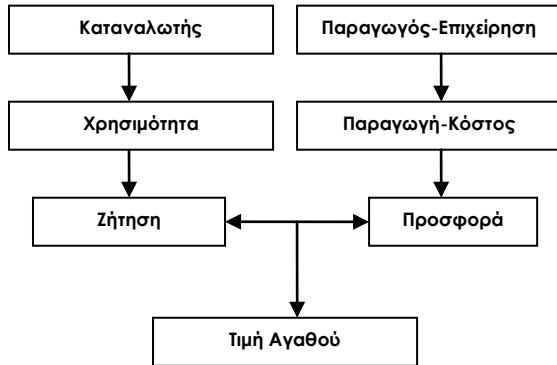

Η ΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

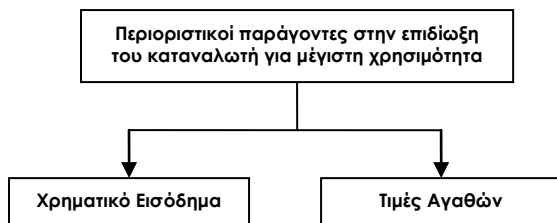
- **Μικροοικονομία** → Εξετάζει τη συμπεριφορά του οικονομούντος ατόμου (καταναλωτή, παραγωγού – επιχείρησης)
- **Μικροοικονομία ή Θεωρία Τιμών** → Σημείο αναφοράς είναι ο προσδιορισμός της τιμής ενός αγαθού.

Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

- **Αγαθά** → Μέσα ικανοποίησης των αναγκών.
- **Χρησιμότητα** → ενός αγαθού είναι η ικανοποίηση την οποία απολαμβάνει ο καταναλωτής σε μια ορισμένη χρονική περίοδο από την κατανάλωση του αγαθού αυτού.

🔔 **Βασικό χαρακτηριστικό της συμπεριφοράς του καταναλωτή στη ζήτηση των αγαθών είναι η επίδιωξη της μέγιστης χρησιμότητας.**

- **Χρηματικό Εισόδημα** → Ο αριθμός των χρηματικών μονάδων που μπορεί να διαθέσει ο καταναλωτής για την αγορά αγαθών.
- **Τιμή Αγαθού** → Ο αριθμός των χρηματικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση μιας μονάδας από το συγκεκριμένο αγαθό.
- **Ορθολογική Συμπεριφορά** → Η διαδικασία επιλογής από τον καταναλωτή των αγαθών σε εκείνες τις ποσότητες που του επιτρέπει το εισόδημά του, έτσι ώστε από την κατανάλωσή τους να μεγιστοποιήσει την χρησιμότητά του.
- **Ορθολογικός Καταναλωτής** → Ο καταναλωτής που συμπεριφέρεται ορθολογικά.
- **Ισορροπία Καταναλωτή** → Η κατάσταση κατά την οποία ο ορθολογικός καταναλωτής σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο έχει κατανείμει έτσι το εισόδημά του, ώστε αγοράζοντας αυτά τα αγαθά και σε εκείνες τις ποσότητες για να μεγιστοποιείται η χρησιμότητά του.

ΝΟΜΟΣ ΖΗΤΗΣΗΣ – ΚΑΜΠΥΛΗ ΖΗΤΗΣΗΣ

(i) Νόμος Ζήτησης

🔔 Όταν η τιμή ενός αγαθού μειώνεται, αυξάνεται η ζητούμενη ποσότητά του, και, όταν η τιμή του αυξάνεται, μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα από το αγαθό αυτό, όταν οι άλλοι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη ζήτηση παραμένουν σταθεροί (ceteris paribus).

☞ **Ceteris Paribus** → Τα άλλα ίσα ή σταθερά.

Η αρνητική (αντίθετη) σχέση μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας	
Τιμή (P → Price)	Ζητούμενη Ποσότητα (Q _D → Demand Quantity)
↑ Αύξηση	↓ Μείωση
↓ Μείωση	↑ Αύξηση

(ii) Πίνακας και Καμπύλη Ζήτησης

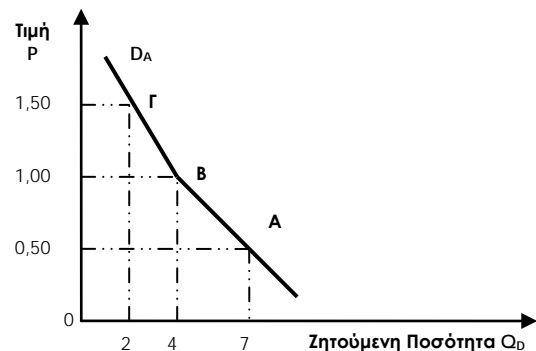
Παράδειγμα 2.1

Έστω ότι για έναν καταναλωτή Α, όταν η τιμή της πατάτας είναι €0,50 αγοράζει 7 κιλά, όταν η τιμή είναι σε €1,00 αγοράζει 4 κιλά και όταν η τιμή είναι €1,50 αγοράζει 2 κιλά. Τα στοιχεία αυτά μπορούμε να τα μεταφέρουμε σε έναν πίνακα και σε ένα διάγραμμα ως εξής:

Πίνακας Ζήτησης Πατάτας Καταναλωτή Α

Σημεία	Τιμή (P)	Ζητούμενη Ποσότητα (Q _D)
A	0,50	7
B	1,00	4
Γ	1,50	2

Διάγραμμα Ζήτησης Πατάτας Καταναλωτή Α

☞ Όταν κατασκευάζουμε διάγραμμα ζήτησης, πάντα η τιμή (P) θα σημειώνεται στον κάθετο άξονα ενώ η ζητούμενη ποσότητα (Q_D) στον οριζόντιο άξονα του διαγράμματος.

Η ΑΓΟΡΑΙΑ ΚΑΜΠΥΛΗ ΖΗΤΗΣΗΣ

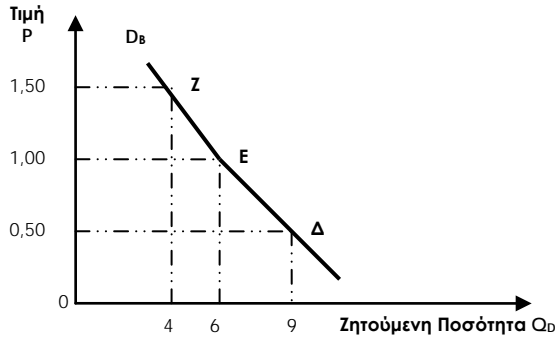
Παράδειγμα 2.2

Έστω ότι στην αγορά της πατάτας υπάρχει ένας ακόμη καταναλωτής Β, που λόγω των διαφορετικών προτιμήσεων ή διαφορετικού εισοδήματος και για τα ίδια επίπεδα τιμής έχει τον ακόλουθο πίνακα και διάγραμμα ζήτησης:

Πίνακας Ζήτησης Πατάτας Καταναλωτή Β

Σημεία	Τιμή (P)	Ζητούμενη Ποσότητα (Q _B)
Δ	0,50	9
Ε	1,00	6
Ζ	1,50	4

Διάγραμμα Ζήτησης Πατάτας Καταναλωτή Β

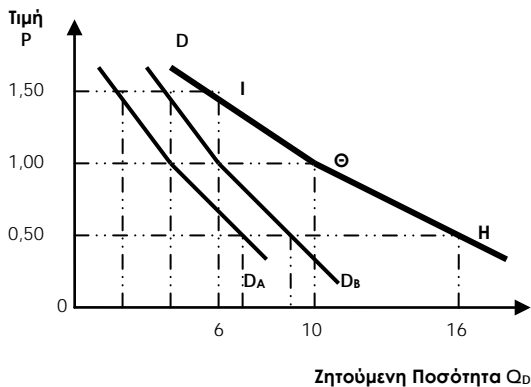

Αν υποθέσουμε ότι οι δύο καταναλωτές Α και Β είναι οι μοναδικοί της αγοράς, τότε μπορούμε να κατασκευάσουμε τον αγοραίο πίνακα και την αγοραία καμπύλη ζήτησης πατάτας:

Αγοραίος Πίνακας Ζήτησης Πατάτας

Σημεία	Τιμή (P)	Ζητούμενη Ποσότητα Καταναλωτή Α (Q _{DA})	Ζητούμενη Ποσότητα Καταναλωτή Β (Q _{DB})	Ζητούμενη Ποσότητα Αγοράς (Q _D =Q _{DA} +Q _{DB})
H	0,50	7	9	16
Θ	1,00	4	6	10
I	1,50	2	4	6

Αγοραίο Διάγραμμα Ζήτησης Πατάτας

☞ Η αγοραία καμπύλη ζήτησης προκύπτει από το οριζόντιο άθροισμα των ατομικών καμπυλών ζήτησης.

⚠ Η καμπύλη ζήτησης ενός αγαθού έχει πάντα αρνητική κλίση, εξαιτίας του νόμου της ζήτησης, εξαιτίας δηλαδή της αρνητικής σχέσης μεταξύ της τιμής και της ζητούμενης ποσότητας.

Η ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ

☞ Όταν μελετάμε τις μεταβολές στις ζητούμενες ποσότητες (Q_D) ενός αγαθού καθώς μεταβάλλεται η τιμή του (P), δεχόμαστε ότι όλοι οι άλλοι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη ζήτηση, παραμένουν σταθεροί.

• **Συνάρτηση Ζήτησης Q_D=f(P)** → Εκφράζει τη σχέση ανάμεσα στην τιμή και στην ζητούμενη ποσότητα ενός αγαθού, με δεδομένους τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης.

Q_D → Ζητούμενη Ποσότητα (εξαρτημένη μεταβλητή)

P → Τιμή (ανεξάρτητη μεταβλητή)

(i) Γραμμική Συνάρτηση Ζήτησης (Q_D=α+βP)

Χαρακτηριστικά Γραμμικής Συνάρτησης Ζήτησης

- Ευθεία Γραμμή
- Ορίζεται από δύο σημεία στο επίπεδο
- α → Σταθερά και πάντα θετικός αριθμός (α>0)
- β → Συντελεστής διεύθυνσης που εξαρτάται από την κλίση της ευθείας και είναι πάντα αρνητικός αριθμός (β<0), αφού η κλίση της καμπύλης ζήτησης είναι αρνητική, διότι η σχέση που συνδέει την τιμή με την ζητούμενη ποσότητα είναι αντίθετη (αρνητική), λόγω του Νόμου της Ζήτησης.

Προσδιορισμός Γραμμικής Συνάρτησης

☞ Για να προσδιορίσουμε μια γραμμική συνάρτηση (ζήτησης ή προσφοράς) χρειαζόμαστε δύο σημεία της με τις συντεταγμένες τους ως εξής:

1^{ος} τρόπος

Έστω A(P_A, Q_A) και B(P_B, Q_B) ⇔ (Q_D-Q_A)/(P-P_A)=(Q_B-Q_A)/(P_B-P_A)

Προσαρμόζουμε την παράσταση αυτή, έτσι ώστε στο αριστερό μέρος να έχουμε Q_D και όλα τα υπόλοιπα τα στέλνουμε στο δεξιό μέρος.

2^{ος} τρόπος

Έστω A(P_A, Q_A) και B(P_B, Q_B) ⇔

Q_A=α+βP_A (1) και Q_B=α+βP_B (2) (αφαιρούμε κατά μέλη) ⇔ Q_A-Q_B=α-α+βP_A-βP_B ⇔ Q_A-Q_B=β(P_A-P_B) ⇔ β=(Q_A-Q_B)/(P_A-P_B)
 Στη συνέχεια αντικαθιστούμε το συντελεστή β είτε στην (1) είτε στη (2) και υπολογίζουμε και τη σταθερά α.

Παράδειγμα 2.3

A(P=10, Q_D=60) και B(P=20, Q_D=20)

1^{ος} τρόπος

(Q_D-Q_A)/(P-P_A)=(Q_B-Q_A)/(P_B-P_A) ⇔ (Q_D-60)/(P-10)=(20-60)/(20-10) ⇔ (Q_D-60)/(P-10)=(-40)/10 ⇔ (Q_D-60)/(P-10)=-4 ⇔ -4(P-10)=Q_D-60 ⇔ -4P+40=Q_D-60 ⇔ -4P+40+60=Q_D ⇔ Q_D=100-4P

2^{ος} τρόπος

60=α+10β (1) και 20=α+20β (2) (αφαιρούμε κατά μέλη) ⇔ 60-20=α-α+10β-20β ⇔ 40=-10β ⇔ β=40/(-10) ⇔ β=-4
 60=α+10(-4) ⇔ 60=α-40 ⇔ α=60+40 ⇔ α=100
 Q_D=100-4P

Κατασκευή Γραμμικής Συνάρτησης Ζήτησης

Παράδειγμα 2.4

Έστω η συνάρτηση ζήτησης Q_D=300-6P.

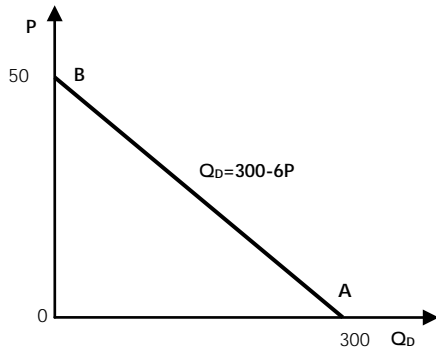
Για να απεικονίσουμε διαγραμματικά την παραπάνω συνάρτηση ζήτησης, θα πρέπει να προσδιορίσουμε δύο σημεία στο επίπεδο με τις αντίστοιχες συντεταγμένες τους ως εξής:

Σημείο Α

Για P=0 → Q_D=300-6x0 ⇔ Q_D=300 → A(P=0, Q_D=300)

Σημείο Β

Για Q_D=0 → 0=300-6P ⇔ 6P=300 ⇔ P=50 → B(P=50, Q_D=0)

(ii) Ισοσκελής Υπερβολή ($Q_D=A/P$)

Χαρακτηριστικά Ισοσκελούς Υπερβολής

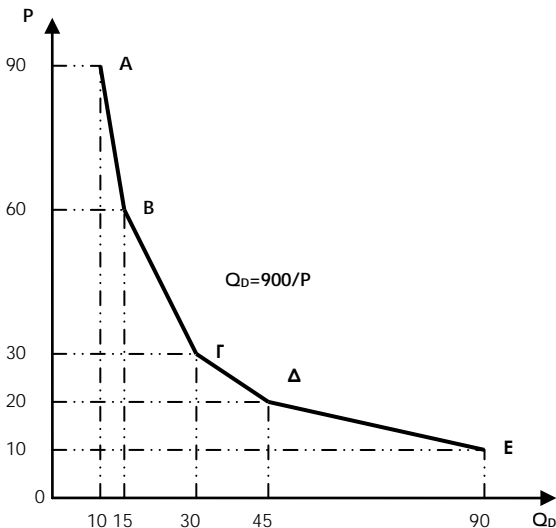
- Κυρτή καμπύλη με ασύμπτωτους τους άξονες P και Q_D
- A → Σταθερά και πάντα θετικός αριθμός ($A>0$)
- Συνολική Δαπάνη Καταναλωτών $\Sigma\Delta=P \times Q_D$
- $\Sigma\Delta \rightarrow$ πάντα σταθερή και ίση με A, διότι $Q_D=A/P \Leftrightarrow A=Q_D \times P$, επειδή όμως ισχύει επίσης ότι $\Sigma\Delta=Q_D \times P$, επομένως $\Sigma\Delta=A$

Κατασκευή Ισοσκελούς Υπερβολής

Παράδειγμα 2.5

Έστω η συνάρτηση ζήτησης $Q_D=900/P$. Για να απεικονίσουμε διαγραμματικά την παραπάνω συνάρτηση ζήτησης, θα πρέπει να κατασκευάσουμε πίνακα ζήτησης υπολογίζοντας την ζητούμενη ποσότητα Q_D θέτοντας διάφορες τιμές για το P και στη συνέχεια να μεταφέρουμε τα σημεία του πίνακα πάνω στο διάγραμμα ως εξής:

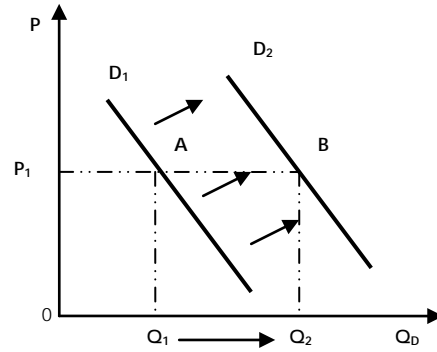
Σημεία	Τιμή (P)	Ζητούμενη Ποσότητα (Q_D)
A	90	10
B	60	15
Γ	30	30
Δ	20	45
E	10	90

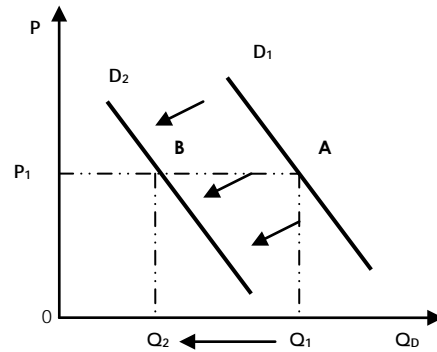
ΆΛΛΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

- **Μεταβολή Ζήτησης** → Μεταβολή συνάρτησης ζήτησης και μετατόπιση καμπύλης ζήτησης.

- **Αύξηση Ζήτησης** → Μετατόπιση καμπύλης ζήτησης προς τα δεξιά.

- **Μείωση Ζήτησης** → Μετατόπιση καμπύλης ζήτησης προς τα αριστερά.

Λόγοι που μεταβάλουν τη ζήτηση

1. Το εισόδημα των καταναλωτών

A. ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

☞ Κανονικά είναι τα αγαθά των οποίων η ζήτηση αυξάνεται, όταν το εισόδημα των καταναλωτών αυξάνεται και αντίστροφα.

Εισόδημα Καταναλωτών	Ζήτηση Αγαθού
⬆️ αύξηση εισοδήματος	⬆️ αύξηση ζήτησης
⬆️ μείωση εισοδήματος	⬆️ μείωση ζήτησης

Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός κανονικού αγαθού και του εισοδήματος των καταναλωτών είναι προς την ίδια κατεύθυνση (θετική σχέση).

B. ΚΑΤΩΤΕΡΑ ΑΓΑΘΑ

☞ Κατώτερα είναι τα αγαθά των οποίων η ζήτηση μειώνεται, όταν το εισόδημα των καταναλωτών αυξάνεται και αντίστροφα.

Εισόδημα Καταναλωτών	Ζήτηση Αγαθού
⬆️ αύξηση εισοδήματος	⬆️ μείωση ζήτησης
⬆️ μείωση εισοδήματος	⬆️ αύξηση ζήτησης

Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός κατώτερου αγαθού και του εισοδήματος των καταναλωτών είναι προς την αντίθετη κατεύθυνση (αρνητική σχέση).

2. Οι τιμές των άλλων αγαθών

A. ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΑ ΑΓΑΘΑ

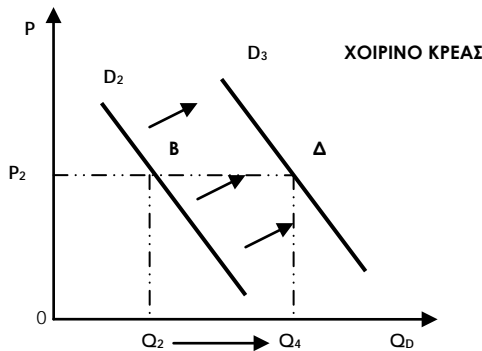
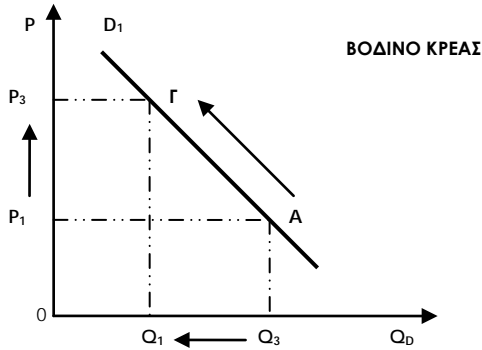
☞ Υποκατάστατα είναι δύο ή περισσότερα αγαθά, όταν το ένα μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντί του άλλου, για να ικανοποιηθεί την ίδια ανάγκη (σπίρτι - αναπτήρας, χοιρινό κρέας - βοδινό κρέας).

Τιμή Υποκατάστατου Αγαθού	Ζήτηση Αγαθού
⬆️ αύξηση τιμής υποκατάστατου	⬆️ αύξηση ζήτησης
⬆️ μείωση τιμής υποκατάστατου	⬆️ μείωση ζήτησης

Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός αγαθού και της τιμής του υποκατάστατου αγαθού είναι προς την ίδια κατεύθυνση (θετική σχέση).

Παράδειγμα 2.6

Έστω ότι εξετάζουμε την αγορά του χοιρινού και του βοδινού κρέατος, τα οποία είναι υποκατάστατα αγαθά.

Η ζήτηση του βοδινού κρέατος παριστάνεται από την καμπύλη D_1 (διάγραμμα βοδινού) και η ζήτηση του χοιρινού κρέατος παριστάνεται από την καμπύλη ζήτησης D_2 (διάγραμμα χοιρινού).

Πριν συμβεί οποιαδήποτε μεταβολή, όταν η τιμή του βοδινού κρέατος είναι P_1 , οι καταναλωτές αγοράζουν ποσότητα Q_1 βοδινού κρέατος (σημείο Α στο διάγραμμα του βοδινού) και, όταν η τιμή του χοιρινού κρέατος είναι P_2 , οι καταναλωτές αγοράζουν ποσότητα Q_2 χοιρινού κρέατος (σημείο Β στο διάγραμμα του χοιρινού).

Στη συνέχεια αυξάνεται η τιμή του βοδινού από P_1 σε P_3 (ceteris paribus) και επειδή τα αγαθά είναι υποκατάστατα συμβαίνουν τα εξής:

- Μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα του βοδινού κρέατος από Q_1 σε Q_3 , λόγω του νόμου της ζήτησης (σημείο Γ στο διάγραμμα του βοδινού).
- Παρατηρούμε μετατόπιση σημείου πάνω στην καμπύλη ζήτησης του βοδινού κρέατος από το σημείο Α στο σημείο Γ (διάγραμμα βοδινού).
- Αυξάνεται η ζήτηση του χοιρινού κρέατος και μετατοπίζεται η καμπύλη ζήτησής του προς τα δεξιά από τη θέση D_2 στη θέση D_3 (διάγραμμα χοιρινού), διότι οι καταναλωτές συμπεριφέρονται ορθολογικά και η αύξηση της τιμής στο βοδινό κρέας θα τους κάνει να το εγκαταλείψουν και να στραφούν στο υποκατάστατο αγαθό το χοιρινό κρέας και να αυξήσουν τη ζήτησή του.
- Αυξάνεται η ζητούμενη ποσότητα του χοιρινού κρέατος από Q_2 σε Q_4 (διάγραμμα χοιρινού).
- Παρατηρούμε μετατόπιση από το σημείο Β της καμπύλης ζήτησης D_2 του χοιρινού κρέατος στο σημείο Δ της καμπύλης ζήτησης D_3 του χοιρινού κρέατος (διάγραμμα χοιρινού).

- Αυξάνεται η συνολική δαπάνη ($\Sigma\Delta$) των καταναλωτών για το χοιρινό κρέας από $P_2 \times Q_2$ σε $P_2 \times Q_4$ (διάγραμμα χοιρινού).

☞ Η ζήτηση ενός αγαθού μεταβάλλεται προς την ίδια κατεύθυνση με τη μεταβολή της τιμής του υποκατάστατου αγαθού (ceteris paribus).

Β. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

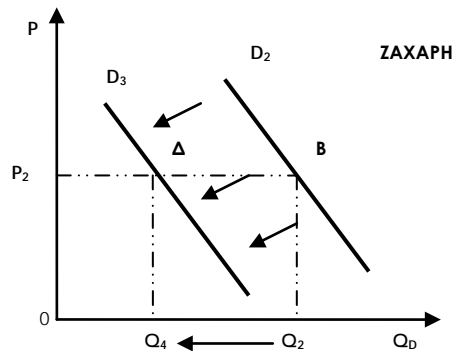
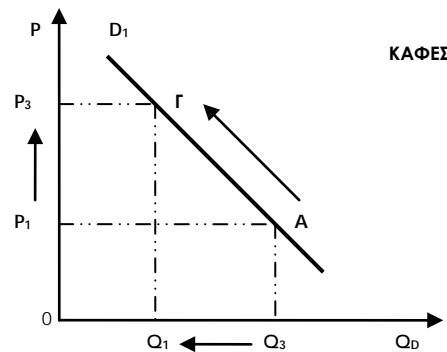
☞ Συμπληρωματικά είναι δύο ή περισσότερα αγαθά, όταν η κατανάλωση του ενός απαιτεί και την κατανάλωση του άλλου, για την ικανοποίηση μιας ανάγκης (καφές – ζάχαρη, DVD player – δίσκος DVD).

Τιμή Συμπληρωματικού Αγαθού	Ζήτηση Αγαθού
⬆️ αύξηση τιμής συμπληρωματικού	⬆️ μείωση ζήτησης
⬆️ μείωση τιμής συμπληρωματικού	⬆️ αύξηση ζήτησης

Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός αγαθού και της τιμής του συμπληρωματικού αγαθού είναι προς την αντίθετη κατεύθυνση (αρνητική σχέση).

Παράδειγμα 2.7

Έστω ότι εξετάζουμε την αγορά του καφέ και της ζάχαρης, τα οποία είναι συμπληρωματικά αγαθά.

Η ζήτηση του καφέ παριστάνεται από την καμπύλη D_1 (διάγραμμα καφέ) και η ζήτηση της ζάχαρης παριστάνεται από την καμπύλη ζήτησης D_2 (διάγραμμα ζάχαρης).

Πριν συμβεί οποιαδήποτε μεταβολή, όταν η τιμή του καφέ είναι P_1 , οι καταναλωτές αγοράζουν ποσότητα Q_1 καφέ (σημείο Α στο διάγραμμα του καφέ) και, όταν η τιμή της ζάχαρης είναι P_2 , οι καταναλωτές αγοράζουν ποσότητα Q_2 ζάχαρης (σημείο Β στο διάγραμμα της ζάχαρης).

Στη συνέχεια αυξάνεται η τιμή του καφέ από P_1 σε P_3 (ceteris paribus) και επειδή τα αγαθά είναι συμπληρωματικά συμβαίνουν τα εξής:

- Μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα του καφέ από Q_1 σε Q_3 , λόγω του νόμου της ζήτησης (σημείο Γ στο διάγραμμα του καφέ).
- Παρατηρούμε μετατόπιση πάνω στην καμπύλη ζήτησης του καφέ από το σημείο Α στο σημείο Γ (διάγραμμα καφέ).

- Μειώνεται η ζήτηση της ζάχαρης και μετατοπίζεται η καμπύλη ζήτησής της προς τα αριστερά από τη θέση D_2 στη θέση D_3 (διάγραμμα ζάχαρης), διότι η κατανάλωση καφέ και ζάχαρης γίνεται «πακέτο» και έτσι η μείωση της ζητούμενης ποσότητας του καφέ θα προκαλέσει και τη μείωση στη ζήτηση της ζάχαρης.
- Μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα της ζάχαρης από Q_2 σε Q_4 (διάγραμμα ζάχαρης).
- Παρατηρούμε μετατόπιση από το σημείο Β της καμπύλης ζήτησης D_2 της ζάχαρης στο σημείο Δ της καμπύλης ζήτησης D_3 της ζάχαρης (διάγραμμα ζάχαρης).
- Μειώνεται η συνολική δαπάνη (ΣΔ) των καταναλωτών για τη ζάχαρη από $P_2 \times Q_2$ σε $P_2 \times Q_4$ (διάγραμμα ζάχαρης).

☞ Η ζήτηση ενός αγαθού μεταβάλλεται προς την αντίθετη κατεύθυνση με τη μεταβολή της τιμής του συμπληρωματικού αγαθού (ceteris paribus).

☞ Μεταβολή στη ζήτηση συνεπάγεται μεταβολή και στη ζητούμενη ποσότητα, το αντίστροφο δεν ισχύει.

3. Οι προσδοκίες των καταναλωτών

Α. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Προσδοκία για το εισόδημα	Ζήτηση Αγαθού
☞ προσδοκία για μελλοντική αύξηση του εισοδήματος	☞ αύξηση ζήτησης σήμερα
☹ προσδοκία για μελλοντική μείωση του εισοδήματος	☹ μείωση ζήτησης σήμερα
Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός αγαθού και των προσδοκιών των καταναλωτών ως προς το εισόδημά τους είναι προς την ίδια κατεύθυνση (θετική σχέση).	

Β. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΑΓΑΘΟΥ

Προσδοκία για την τιμή	Ζήτηση Αγαθού
☞ προσδοκία για μελλοντική αύξηση της τιμής	☞ αύξηση ζήτησης σήμερα
☹ προσδοκία για μελλοντική μείωση της τιμής	☹ μείωση ζήτησης σήμερα
Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός αγαθού και των προσδοκιών των καταναλωτών ως προς την τιμή του αγαθού είναι προς την ίδια κατεύθυνση (θετική σχέση).	

4. Οι προτιμήσεις των καταναλωτών

Προτιμήσεις Καταναλωτών	Ζήτηση Αγαθού
☞ θετική αλλαγή προτιμήσεων	☞ αύξηση ζήτησης
☹ αρνητική αλλαγή προτιμήσεων	☹ μείωση ζήτησης
Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός αγαθού και των προτιμήσεων των καταναλωτών είναι προς την ίδια κατεύθυνση (θετική σχέση).	

5. Ο αριθμός των καταναλωτών

Αριθμός Καταναλωτών	Ζήτηση Αγαθού
☞ αύξηση αριθμού καταναλωτών	☞ αύξηση ζήτησης
☹ μείωση αριθμού καταναλωτών	☹ μείωση ζήτησης
Η σχέση της μεταβολής της ζήτησης ενός αγαθού και του αριθμού των καταναλωτών είναι προς την ίδια κατεύθυνση (θετική σχέση).	

☞ Όλοι οι παραπάνω παράγοντες μεταβάλλουν τόσο την ατομική, όσο και την αγοραία καμπύλη ζήτησης πλην του αριθμού των καταναλωτών, ο οποίος μεταβάλλει μόνο την αγοραία καμπύλη ζήτησης.

Οι λόγοι που προκαλούν αύξηση / μείωση της ζήτησης

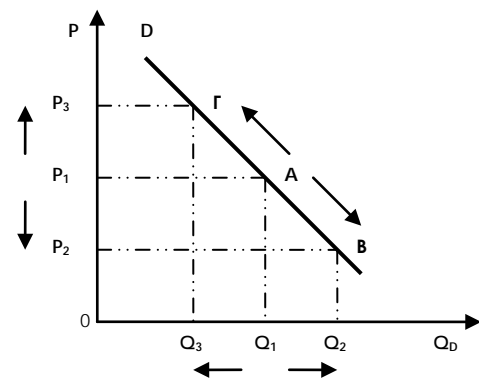
☞ ΑΥΞΗΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ		☹ ΜΕΙΩΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ
Αύξηση του αριθμού των καταναλωτών που καταναλώνουν ένα αγαθό (αγοραία καμπύλη ζήτησης).	1	Μείωση του αριθμού των καταναλωτών που καταναλώνουν ένα αγαθό (αγοραία καμπύλη ζήτησης).
Ευνοϊκή αλλαγή των προτιμήσεων των καταναλωτών για ένα αγαθό.	2	Δυσμενής αλλαγή των προτιμήσεων των καταναλωτών για ένα αγαθό.
Προσδοκία των καταναλωτών για μελλοντική αύξηση της τιμής ενός αγαθού.	3	Προσδοκία των καταναλωτών για μελλοντική μείωση της τιμής ενός αγαθού.
Προσδοκία των καταναλωτών για μελλοντική αύξηση του εισοδήματός τους.	4	Προσδοκία των καταναλωτών για μελλοντική μείωση του εισοδήματός τους.
Μείωση της τιμής του συμπληρωματικού αγαθού.	5	Αύξηση της τιμής του συμπληρωματικού αγαθού.
Αύξηση της τιμής του υποκατάστατου αγαθού.	6	Μείωση της τιμής του υποκατάστατου αγαθού.
Μείωση του εισοδήματος των καταναλωτών που καταναλώνουν ένα κατώτερο αγαθό.	7	Αύξηση του εισοδήματος των καταναλωτών που καταναλώνουν ένα κατώτερο αγαθό.
Αύξηση του εισοδήματος των καταναλωτών που καταναλώνουν ένα κανονικό αγαθό.	8	Μείωση του εισοδήματος των καταναλωτών που καταναλώνουν ένα κανονικό αγαθό.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΗ ΖΗΤΟΥΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΗ ΖΗΤΗΣΗ

(α) Μεταβολή μόνο στη ζητούμενη ποσότητα

ΟΤΑΝ	ΚΑΙ	ΤΟΤΕ
Είναι σταθεροί οι προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης (προτιμήσεις, προσδοκίες, αριθμός, εισόδημα καταναλωτών, τιμές υποκατάστατων και συμπληρωματικών)	Μεταβάλλεται μόνο η τιμή του αγαθού	Μεταβάλλεται μόνο η ζητούμενη ποσότητα

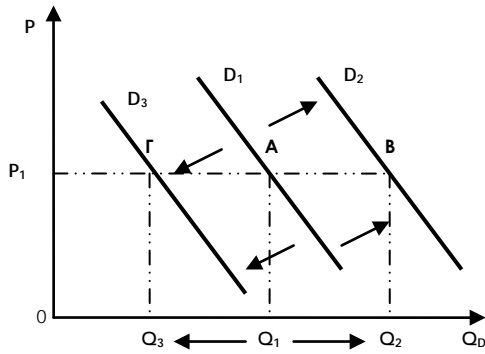
- **Μεταβολή στη Ζητούμενη Ποσότητα** → Μετατόπιση σημείου πάνω στην ίδια καμπύλη ζήτησης.

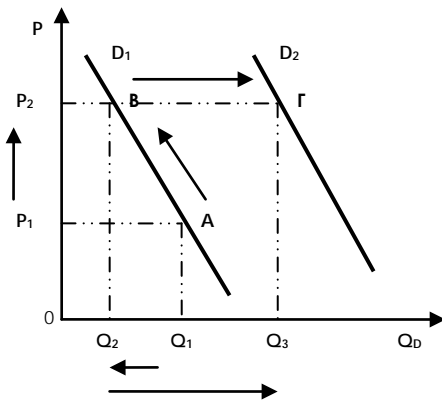
(β) Μεταβολή στη ζήτηση

ΟΤΑΝ	ΚΑΙ	ΤΟΤΕ
Είναι σταθερή η τιμή του αγαθού	Μεταβάλλεται ένας ή περισσότεροι από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης (προτιμήσεις, προσδοκίες, αριθμός, εισόδημα καταναλωτών, τιμές υποκατάστατων και συμπληρωματικών)	Μεταβάλλεται η ζήτηση και η ζητούμενη ποσότητα

- **Μεταβολή στη Ζήτηση** → Μετατόπιση καμπύλης ζήτησης και αλλαγή συνάρτησης ζήτησης.

(γ) Ταυτόχρονη μεταβολή ζητούμενης ποσότητας και ζήτησης

☞ Στο παραπάνω διάγραμμα η ζητούμενη ποσότητα αρχικά μειώθηκε από Q_1 σε Q_2 (από το σημείο A στο σημείο B), λόγω της αύξησης της τιμής από P_1 σε P_2 (νόμος ζήτησης) και στη συνέχεια αυξήθηκε από Q_2 σε Q_3 (από το σημείο B στο σημείο Γ), λόγω της αύξησης της ζήτησης και επομένως της μετατόπισης από την καμπύλη D_1 στην καμπύλη D_2 .

☞ Εκ των προτέρων δεν γνωρίζουμε ποιο θα είναι το αποτέλεσμα αυτής της μεταβολής, διότι αυτό εξαρτάται τόσο από το μέγεθος της μεταβολής της ζήτησης, όσο και από το μέγεθος της μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας.

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΙΜΗ E_D

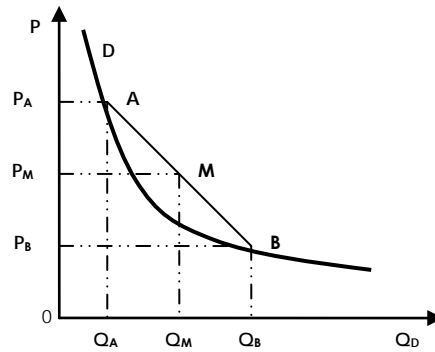
- **Ποσοστιαία Μεταβολή μιας Μεταβλητής** = (Τελική Τιμή Μεταβλητής - Αρχική Τιμή Μεταβλητής) / Αρχική Τιμή Μεταβλητής x 100
- **Ορισμός** → Βαθμός αντίδρασης των καταναλωτών στη ζητούμενη ποσότητα, όταν μεταβάλλεται η τιμή του αγαθού (ceteris paribus).
- **Υπολογισμός** → Για να την υπολογίσουμε θα πρέπει οι προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης να είναι σταθεροί και να μεταβάλλεται μόνο η τιμή του αγαθού.

Τύποι

1. $E_D = (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Ζητούμενης Ποσότητας}) / (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Τιμής})$
2. $E_D = (\Delta Q / Q_1) \times 100 / (\Delta P / P_1 \times 100)$
3. $E_D = (\Delta Q / Q_1) / (\Delta P / P_1)$
4. $E_D = (\Delta Q / \Delta P) \times (P_1 / Q_1)$
5. $E_D = (Q_{TEΛ} - Q_{ΑΡΧ}) / (P_{TEΛ} - P_{ΑΡΧ}) \times P_{ΑΡΧ} / Q_{ΑΡΧ}$

☞ Η αριθμητική τιμή της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή είναι πάντα αρνητική ($E_D < 0$).

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΗΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΞΟΥ

(α) Ελαστικότητα Σημείου

☞ Η ελαστικότητα ζήτησης στο σημείο A, όταν η τιμή μειώνεται από P_A σε P_B είναι: $E_{D(A)} = (Q_B - Q_A) / (P_B - P_A) \times (P_A / Q_A)$

☞ Η ελαστικότητα ζήτησης στο σημείο B, όταν η τιμή αυξάνεται από P_B σε P_A είναι: $E_{D(B)} = (Q_A - Q_B) / (P_A - P_B) \times (P_B / Q_B)$

(β) Ελαστικότητα Τόξου ή Τοξοειδής Ελαστικότητα

☞ Η ελαστικότητα ζήτησης στο τόξο AB μπορεί κατά προσέγγιση να υπολογιστεί, υπολογίζοντας την ελαστικότητα στο μέσο M του τόξου ως εξής:

$$P_M = (P_A + P_B) / 2$$

$$Q_M = (Q_A + Q_B) / 2$$

$$E_{D(AB)} = (\Delta Q / \Delta P) \times (P_M / Q_M) \Leftrightarrow$$

$$E_{D(AB)} = (\Delta Q / \Delta P) \times [(P_A + P_B) / 2] / [(Q_A + Q_B) / 2] \Leftrightarrow$$

$$E_{D(AB)} = (\Delta Q / \Delta P) \times (P_A + P_B) / (Q_A + Q_B) \Leftrightarrow$$

$$E_{D(AB)} = (Q_B - Q_A) / (P_B - P_A) \times (P_A + P_B) / (Q_A + Q_B) \text{ ή}$$

$$E_{D(AB)} = (Q_A - Q_B) / (P_A - P_B) \times (P_A + P_B) / (Q_A + Q_B)$$

☞ Η απόλυτη τιμή της ελαστικότητας τόξου είναι ανάμεσα στις τιμές της ελαστικότητας των δύο άκρων του τόξου, δηλαδή $|E_{D(A)}| > |E_{D(AB)}| > |E_{D(B)}|$.

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΕΛΑΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

- **Ελαστική Ζήτηση** → $|E_D| > 1$ → Η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές), δηλαδή $|\Delta Q / Q| > |\Delta P / P|$.
- **Ανελαστική Ζήτηση** → $|E_D| < 1$ → Η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι μικρότερη από την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές), δηλαδή $|\Delta Q / Q| < |\Delta P / P|$.
- **Ζήτηση Μοναδιαίας Ελαστικότητας** → $|E_D| = 1$ → Η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι ίση με την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές), δηλαδή $|\Delta Q / Q| = |\Delta P / P|$.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΜΠΥΛΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

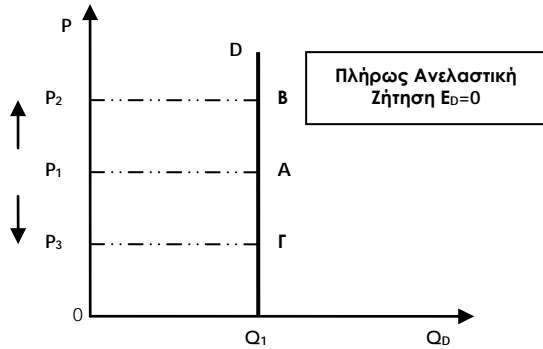
(α) Καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα ίση με το μηδέν

☞ Η καμπύλη ζήτησης είναι ευθεία γραμμή κάθετη στον άξονα της ζητούμενης ποσότητας και παράλληλη στον άξονα της τιμής.

☞ Η συνάρτηση ζήτησης είναι της μορφής $Q_D = a$

☞ Σε κάθε μεταβολή της τιμής οι καταναλωτές ζητούν πάντα την ίδια ποσότητα.

☞ Πρόκειται για ακραία περίπτωση που αφορά για παράδειγμα τη ζήτηση φαρμάκων για την θεραπεία μιας ασθένειας.

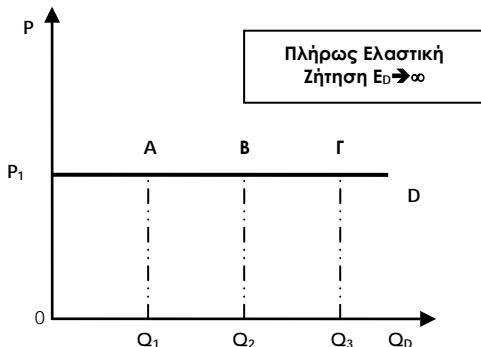

(β) Καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα που τείνει στο άπειρο

☞ Η καμπύλη ζήτησης είναι ευθεία γραμμή παράλληλη στον άξονα της ζητούμενης ποσότητας και κάθετη στον άξονα της τιμής.

☞ Για σταθερή την τιμή του αγαθού οι καταναλωτές ζητούν οποιαδήποτε ποσότητα μπορούν να βρουν.

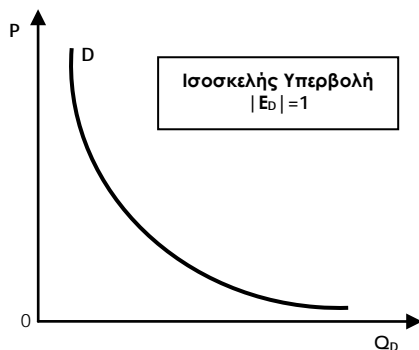
☞ Πρόκειται για ακραία περίπτωση που στην πράξη είναι αδύνατον να συμβεί, διότι το εισόδημα των καταναλωτών είναι περιορισμένο.

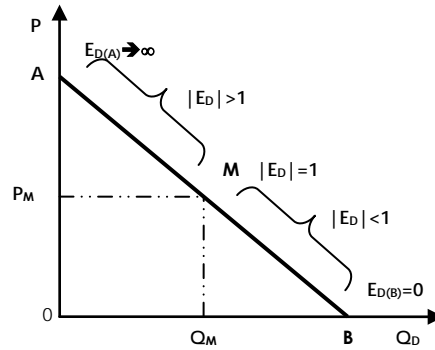
(γ) Καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα ίση με τη μονάδα

☞ Η καμπύλη ζήτησης είναι ισοσκελής υπερβολή.

☞ Χρησιμοποιούμε τον τύπο της τοξοειδούς ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή.

(δ) Η ελαστικότητα στην ευθεία καμπύλη ζήτησης

☞ Η καμπύλη ζήτησης είναι ευθεία γραμμή (AB) που τέμνει και τον άξονα της τιμής και τον άξονα της ζητούμενης ποσότητας με σημείο M το μέσο της.

☞ Στο διάστημα AM η ζήτηση είναι ελαστική $|E_D| > 1$.

☞ Στο διάστημα MB η ζήτηση είναι ανελαστική $|E_D| < 1$.

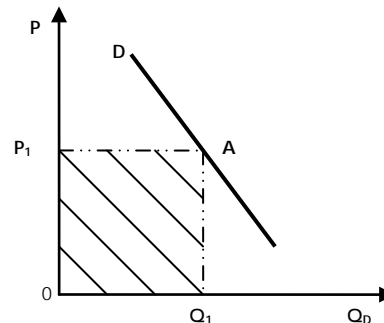
☞ Στο σημείο M η ζήτηση είναι μοναδιαίας ελαστικότητας $|E_D|=1$.

☞ Στο σημείο A η ελαστικότητα ζήτησης τείνει στο άπειρο $E_D \rightarrow \infty$.

☞ Στο σημείο B η ελαστικότητα ζήτησης είναι ίση με το μηδέν $E_D=0$.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

☞ Συνολική Δαπάνη Καταναλωτών ($\Sigma\Delta$) = $P \times Q$

☞ Η συνολική δαπάνη των καταναλωτών ($\Sigma\Delta$) απεικονίζεται από το εμβαδόν του ορθογώνιου OP_1AQ_1 .

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

• **Ελαστική Ζήτηση** $\rightarrow |E_D| > 1 \rightarrow$ Η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές), δηλαδή $|\Delta Q/Q| > |\Delta P/P|$, επομένως τη συνολική δαπάνη των καταναλωτών θα επηρεάζει η μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας.

• **Ανελαστική Ζήτηση** $\rightarrow |E_D| < 1 \rightarrow$ Η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι μικρότερη από την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές), δηλαδή $|\Delta Q/Q| < |\Delta P/P|$, επομένως τη συνολική δαπάνη των καταναλωτών θα επηρεάζει η μεταβολή της τιμής..

• **Ζήτηση Μοναδιαίας Ελαστικότητας** $\rightarrow |E_D|=1 \rightarrow$ Η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι

ιση με την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές), δηλαδή $|\Delta Q/Q| = |\Delta P/P|$, επομένως η συνολική δαπάνη των καταναλωτών θα παραμείνει σταθερή.

☞ Επειδή τα χρήματα που δαπανούν οι καταναλωτές για να αγοράσουν αγαθά αποτελούν έσοδα για τις επιχειρήσεις που τα πωλούν, συνεπάγεται ότι τα χρήματα αυτά που για τους καταναλωτές είναι δαπάνη, για τις επιχειρήσεις είναι έσοδα, επομένως:

Συνολική Δαπάνη Καταναλωτών = Συνολικά Έσοδα Επιχειρήσεων

Μεταβολή Τιμής P	Ελαστική Ζήτηση $ E_D > 1$	Ανελαστική Ζήτηση $ E_D < 1$	Ζήτηση Μοναδιαίας Ελαστικότητας $ E_D = 1$
<p>⬇️</p> <p>Αύξηση Τιμής</p>	<p>⬇️</p> <p>Μείωση Συνολικής Δαπάνης Καταναλωτών & Μείωση Συνολικών Εσόδων Επιχειρήσεων</p>	<p>⬆️</p> <p>Αύξηση Συνολικής Δαπάνης Καταναλωτών & Αύξηση Συνολικών Εσόδων Επιχειρήσεων</p>	<p>↔️</p> <p>Σταθερή Συνολική Δαπάνη Καταναλωτών & Σταθερά Συνολικά Έσοδα Επιχειρήσεων</p>
<p>⬆️</p> <p>Μείωση Τιμής</p>	<p>⬆️</p> <p>Αύξηση Συνολικής Δαπάνης Καταναλωτών & Αύξηση Συνολικών Εσόδων Επιχειρήσεων</p>	<p>⬇️</p> <p>Μείωση Συνολικής Δαπάνης Καταναλωτών & Μείωση Συνολικών Εσόδων Επιχειρήσεων</p>	<p>↔️</p> <p>Σταθερή Συνολική Δαπάνη Καταναλωτών & Σταθερά Συνολικά Έσοδα Επιχειρήσεων</p>

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

☞ Σημαντική η γνώση της ελαστικότητας ζήτησης για τις επιχειρήσεις και το Κράτος.

☞ **Οι επιχειρήσεις**, ανάλογα με το αν η ζήτηση του αγαθού που προσφέρουν στην αγορά είναι ελαστική ή ανελαστική, μεταβάλλουν την τιμή του (ασκούν δηλαδή τιμολογιακή πολιτική) προκειμένου να αυξήσουν τα έσοδά τους (αύξηση εσόδων επιτυγχάνεται με αύξηση τιμής σε ανελαστική ζήτηση και με μείωση τιμής σε ελαστική ζήτηση).

Παράδειγμα 2.8

Για ένα αγαθό στην τιμή των €100 ($P_1=100$) η ζητούμενη ποσότητα είναι 100 μονάδες ($Q_1=100$), επομένως η συνολική δαπάνη των καταναλωτών, άρα και τα συνολικά έσοδα των παραγωγών στην τιμή αυτή θα είναι:

$\Sigma \Delta_1 = \Sigma \Xi_1 = P_1 \times Q_1 = 100 \times 100 = \text{€}10.000$

Αν οι παραγωγοί γνωρίζουν, ότι η ζήτηση του αγαθού αυτού είναι ελαστική και ίση με $E_D = -2$, προκειμένου να αυξήσουν τα έσοδά τους θα πρέπει να μειώσουν την τιμή πώλησης του αγαθού, έστω σε €80 ($P_2=80$), τότε η νέα ζητούμενη ποσότητα Q_2 θα είναι:

$E_D = (Q_2 - Q_1) / (P_2 - P_1) \times P_1 / Q_1 \Leftrightarrow$
 $-2 = (Q_2 - 100) / (80 - 100) \times 100 / 100 \Leftrightarrow -2 \times (-20) = Q_2 - 100 \Leftrightarrow$
 $40 = Q_2 - 100 \Leftrightarrow Q_2 = 100 + 40 \Leftrightarrow Q_2 = 140$

Επομένως η συνολική δαπάνη των καταναλωτών, άρα και τα συνολικά έσοδα των παραγωγών μετά τη μείωση της τιμής από €100 σε €80 θα είναι:

$\Sigma \Delta_2 = \Sigma \Xi_2 = P_2 \times Q_2 = 80 \times 140 = \text{€}11.200$

$\Sigma \Delta_1 < \Sigma \Delta_2 \Leftrightarrow \Sigma \Xi_1 < \Sigma \Xi_2$

☞ **Το Κράτος** μπορεί να μειώσει τη ζητούμενη ποσότητα ενός αγαθού στην αγορά αυξάνοντας την τιμή του επιβάλλοντας φόρο στην τιμή του αγαθού (επιβολή φόρου σε ένα αγαθό → αύξηση της τιμής του αγαθού → μείωση της ζητούμενης ποσότητας του αγαθού (νόμος ζήτησης)).

Παράδειγμα 2.9

Έστω η κατανάλωση βενζίνης στην Κοζάνη είναι 6.000lt την εβδομάδα, όταν η τιμή του λίτρου είναι €0,80 και η ελαστικότητα ζήτησης της βενζίνης είναι $E_D = -0,4$. Αν το Κράτος επιθυμεί να μειώσει την ποσότητα βενζίνης κατά 6% θα πρέπει να αυξήσει την τιμή πώλησης του λίτρου επιβάλλοντας πρόσθετο φόρο, ο οποίος υπολογίζεται ως εξής:

$E_D = (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Ζητούμενης Ποσότητας}) / (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Τιμής}) \Leftrightarrow$
 $-0,4 = (-6) / \text{Ποσοστιαία Μεταβολή Τιμής} \Leftrightarrow$
 $\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Τιμής} = 6 / 0,4 \Leftrightarrow$

Ποσοστιαία Μεταβολή Τιμής = 15

Επομένως, για να μειώσει το Κράτος τη ζητούμενη ποσότητα βενζίνης κατά 6%, θα πρέπει να αυξήσει την τιμή πώλησης του λίτρου κατά 15%.

$\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Τιμής} = (P_2 - P_1) / P_1 \times 100 \Leftrightarrow$
 $15 = (P_2 - 0,80) / 0,80 \times 100 \Leftrightarrow 100 \times (P_2 - 0,80) = 15 \times 0,80 \Leftrightarrow$
 $100P_2 - 100 \times 0,80 = 15 \times 0,80 \Leftrightarrow 100P_2 - 80 = 12 \Leftrightarrow 100P_2 = 80 + 12 \Leftrightarrow$
 $100P_2 = 92 \Leftrightarrow P_2 = 92 / 100 \Leftrightarrow P_2 = 0,92$

Επομένως, η νέα τιμή πώλησης της βενζίνης πρέπει να είναι $P_2 = \text{€}0,92$, άρα το κράτος θα πρέπει να επιβάλει φόρο ίσο με:

Φόρος = $P_2 - P_1 = 0,92 - 0,80 = \text{€}0,12$

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ E_Y (ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ)

• **Ορισμός** → Βαθμός αντίδρασης των καταναλωτών στη ζήτηση (κατά συνέπεια και στη ζητούμενη ποσότητα), όταν μεταβάλλεται το εισόδημά τους (ceteris paribus).

• **Υπολογισμός** → Για να την υπολογίσουμε θα πρέπει η τιμή του αγαθού και οι προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης (πλην του εισοδήματος) να είναι σταθερά και να μεταβάλλεται μόνο το εισόδημα των καταναλωτών.

• **Τύποι**

- $E_Y = (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Ζήτησης}) / (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Εισοδήματος})$
- $E_Y = (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Ζητούμενης Ποσότητας}) / (\text{Ποσοστιαία Μεταβολή Εισοδήματος})$
- $E_Y = (\Delta Q / Q_1) \times 100 / (\Delta Y / Y_1 \times 100)$
- $E_Y = (\Delta Q / Q_1) / (\Delta Y / Y_1)$
- $E_Y = (\Delta Q / \Delta Y) \times (Y_1 / Q_1)$
- $E_Y = (Q_{TEΛ} - Q_{ΑΡΧ}) / (Y_{TEΛ} - Y_{ΑΡΧ}) \times Y_{ΑΡΧ} / Q_{ΑΡΧ}$

☞ **Η αριθμητική τιμή της ελαστικότητας ζήτησης ως προς το εισόδημα (εισοδηματική ελαστικότητα) είναι θετική για τα κανονικά αγαθά ($E_Y > 0$) και αρνητική για τα κατώτερα αγαθά ($E_Y < 0$).**